01280

BDP/BCA/BTS

मराठी भाषेचा अधिष्ठान अभ्यासक्रम

सत्रांत परीक्षा

दिसम्बर, 2012

पाठ्यक्रम कोड : एफ.एम.टी.-01

समय : 2 घण्टे | *अधिकतम अंक : 50*

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर निबंध लिहा : 10

   (a) दारिद्र्यरेषेची ऐशी तैशी

   (b) मला आवडलेली कादंबरी

   (c) निसर्गाचे रक्षण

   (d) स्त्री–मुक्तीची गरज

2. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : 8

   (a) तुकारामांनी संतांच्या जीवनाच्या कार्याचे वर्णन कसे केले आहे ?

   (b) कवि प्रतिभेचे कार्य कशा प्रकारचे असते असे केशवसुत सांगतात ?

   (c) 'नव्या मनूतिल गिरिधर पुतळा' या कवितेच्या आधारे मर्ढेकरांच्या लेखनशैलीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

   (d) 'वळीव' या कथेत तात्यांच्या मनात कसले वादळ निर्माण झाले ?

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 6

(a) शेतावरल्या माणसाने प्रल्हादला का सोडून दिले ?

(b) आकाशाशी नाते जोडल्यावर शिरवाडकरांना कोणता अनुभव येतो ?

(c) कुंजाला सांबराने नाही तर 'मीच मारला' असे मुग्लीमाय का म्हणते ?

(d) 'गुंड्याभाऊचे दुखणे' या कथेत धंद्याच्या क्षेत्रात सर्व डॉक्टर एकरूप असल्याचे कसे दिसून येते ?

4. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** विषयांवर टीपा लिहा : 6

(a) ललित वाङ्मयातील पात्रांत आणि प्रसंगात ऐतिहासिक सत्य नसते पण तात्विक सत्य असते.

(b) नट म्हणून बालगंधर्वांचे गुण.

(c) जाहिरात लेखनाचे हेतू.

(d) पत्रव्यवहाराचे महत्त्व.

5. (a) शब्दयोगी अव्यय म्हणजे काय ते सोदहरण सांगा. 2

(b) पुढील शब्दांचे अर्थ सांगून त्यांचा वाक्यात उपयोग करा. 3

(i) ऊर्मी (ii) अतर्क्य (iii) निर्लेप

6. खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगा : 3

(a) तोंडचे पाणी पळणे

(b) काळीज उलटे असणे

(c) ताव मारणे

(d) जिवाची मुंबई करणे

(e) भीतीच्या पोटी दडणे

किंवा

खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** म्हणींचा अर्थ स्पष्ट करा :

(a) जुने ते सोने

(b) घरोघरी मातीच्या चुली

(c) आंधळं दळ्तं कुत्रं पीठ खातं

(d) नावडतीचे मीठ अळणी

(e) अडला नारायण गाढवाचे पाय धरी

7. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : 4

(a) भाऊरावांनी 'स्वावलंबी शिक्षणाची संकल्पना' कृतीत कशी आणली ?

(b) आजच्या काळात स्त्रीची बदलती भूमिका कोणत्या प्रकारची आहे ?

(c) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान यांच्या वापराचे अनिष्ट परिणाम होऊ नयेत म्हणून कोणते उपाय केले पाहिजेत ?

(d) निसर्गातील पशु–पक्ष्यांचे मानवावर अनंत उपकार कसे आहेत ?

8. खालील उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा : 4

The original name of Copernicus was Kopirnig, which means 'humble'. And this word summarizes both the parentage and the personality of the "anatomist of the heavens." He was the son of an abscure baker in the Polish village of Thorn, situated on the banks of the Vistula. As a child he watched the sun as it "rolled along the heavens" from the glory of the morning to the glory of the evening. And at night he gazed at the innumerable little star-candles that lit up the circular ceiling of the heavens. He asked his parents about the sun and the stars. His uncle sent him books on astronomy, and Nikolaus devoured them and then turned to the more interesting story of the stars unfolded in the open book of the sky.

9. खालील उताऱ्याचा सारांश लिहा : 4

उच्च शिक्षण मातृभाषेतूनच दिले पाहिजे. याचे एक कारण ऐतिहासिक स्वरूपाचे आहे. क्रांती होऊन, सामाजिक उलथापालथ करून एक प्रकारचे नवीन तऱ्हेचे जीवन बनले असे फारसे हिन्दुस्थानात कधी घडलेले नाही. याचे खरे कारण असे आहे की, सामान्य माणसापर्यंत महत्त्वाचा विचार किंवा ज्ञान आम्ही कधी जाऊच दिले नाही. थोडक्यात सांगायचे झाले तर असे म्हणता येईल की, ज्ञानभाषा आणि लोकभाषा एक झाल्याशिवाय समाजाचे जीवन समर्थ होत नाही, उन्नत होत नाही, विकसित होत नाही. ज्ञानभाषा एक आणि लोकभाषा दुसरी अशी हिन्दुस्थानच्या जीवनाची परंपरागत कहाणी आहे.